

[Statsministeren]

svaret igennem den redegørelse, jeg har givet. Det er på det grundlag, diskussionen skulle føres. Det fremtidige arbejde skal også bygge på den betænkning, der altså er på vej.

Fra hr. Hagen Hagensen blev det sagt, at jeg skulle have tilkendegivet det synspunkt, at ingen minister havde det endelige ansvar. Det er en meget forkert fremstilling af tingene. De enkelte ministre har det endelige ansvar for deres område, derunder altså også det område af gæstearbejderpolitikken, der nu engang sorterer under dem. Hr. Hagen Hagensen sagde også, at statsministeren ikke går ind for en koordinering. Jo, jeg går ind for en koordinering. Jeg går blot ikke ind for en central ledelse og afgørelse af alle spørgsmål, der vedrører gæstearbejderne, men derimod for, at tingene koordineres, men at sagerne længst muligt får en behandling, der svarer til, hvad danskernes i øvrigt får.

Hr. Bernhard Baunsgaard undrede sig over, at regeringen ikke havde taget dette initiativ. Jeg har allerede sagt tak for det initiativ, der er taget, men glem nu ikke, at der er taget det initiativ fra regeringen, at den i åbningstalen klart tilkendegav, at vi stod over for nogle problemer, som vi ønskede at gå ind i en overvejelse af og komme med udspil om i løbet af den folketingssamling, der lige er begyndt.

Der har været megen diskussion om enkeltheder. Jeg kan ikke gå ind i alle disse enkeltheder, men sige, at grundlaget for vores indvandrerpolitik er, at vi har et stop for indvandring. Vi har den holdning i regeringen – og jeg tror, den deles af et helt overvejende flertal i folketinget – at vi i hvert fald ikke, som situationen ligger nu, skal lukke op for sluserne, men derimod skal fastholde rent principielt dette stop. Så er det spørgsmålet på det grundlag, hvilken politik der skal føres over for dem, der er her – dem, der er her midlertidigt, og dem, der er her for måske resten af livet. Det er det, opgaven primært i hvert fald drejer sig om.

Det er blevet sagt i debatten, at vi ikke i Danmark har nogen indvandrerpolitik. Man kan – måske med nogen ret – sige, at den ikke er fast nok, og at vi ikke er nået langt nok i formuleringen på en lang række områder, men jeg synes, det er forkert at påstå, at vi ikke har en indvandrerpolitik.

For det første har det lidt efter lidt været en helt bevidst politik for regeringen og fol-

ketinget at søge at give gæstearbejdere og indvandrere de samme rettigheder, som danskerne har. Vi er på det område nået meget langt.

For det andet er det helt tydeligt, at der er ofret mange kræfter på også at give en uddannelse til gæstearbejderne, en uddannelse ikke blot i dansk, men også i deres modersmål, også i samfundsanliggender, således at de, om jeg så må sige, nemmere kunne blive integreret i det danske samfund. Det er vigtigt, at vi har udviklet det igennem årene.

For det tredje kan man sige, at der er gjort temmelig meget eller ganske meget for det, man kunne kalde en bearbejdelse af holdningen, ikke blot hos gæstearbejderne, men sandelig også i den danske befolkning. Det kræver oplysning og information – jeg havde nær sagt både til danskerne og til indvandrerne – men også her er gjort en temmelig stor indsats.

For det fjerde har vi hele tiden erkendt, at ud over at det var de enkelte ministerier, der havde opgaven at sørge for at give gæstearbejderne de størst mulige rettigheder på linje med danskerne i øvrigt, så var det også nødvendigt at koordinere problemerne. Det er det, der er sket igennem bl. a. socialministeriets indsats.

Derfor er det rigtigt at sige, at vi successivt har udviklet vor sociale forsyng. Arbejdsløshedsforsikringen, sygedagpengeordningen, den sociale forsyng, ja, også sprogundervisningen og indføringen i samfundsproblemerne, familiesammenføring og alle disse ting, er sammenlagt udtryk for, at Danmark har en fremmedarbejderpolitik – undskyld, en indvandrerpolitik, som ikke er endeligt færdig, men som er ganske vel udviklet.

Må jeg tage et enkelt problem som modersmålet. Her er det vistnok værd at understrege, at vi alene har 8 jugoslaviske sprog – eller i hvert fald 8 sprog, der har forskellige betegnelser, men som man geografisk placerer i Jugoslavien. Man har 6 pakistanske sprog, man har 3 tyrkiske sprog. Det vil sige, at alene for disse tre områder er der tale om 17 sprog, og man regner med, at disse sprog omfatter 4.000 børn, som er spredt over hele landet. Det er klart, det giver nogle næsten uoverstigelige vanskeligheder med at give både en tilfredsstillende undervisning i modersmålet, men det giver sandelig også enorme vanskeligheder i forholdet til dette at læ-